

Perspectief 3e editie | 4/5 HAVO | Project Beelden

0. Start

Dit project gaat over beelden. Beelden zijn overal en maken ons dingen duidelijk op een andere manier dan tekst dat kan. Maar ze kunnen ook verwarren. In dit project ga je op zoek naar beelden en de betekenis ervan. Naar beelden om je heen, beelden in het nieuws, beelden in je hoofd en religieuze beelden. Maar ook wat beelden zoal teweeg kunnen brengen en wat hun betekenis is.

Dit project bestaat uit zes opdrachten. Deze opdrachten en de taken die daarbij horen gaan jullie in de projectgroep verdelen. Doe dat op de volgende manier:

- > Lees samen de opdrachten door.
- > Verdeel de opdrachten.
- > Leg jullie afspraken vast in het Plan van Aanpak (zie bijlage 1).

1. 'Een beeld zegt meer dan duizend woorden': het napalm-meisje

Phan Thi Kim Phúc, ook bekend als Kim Phuc, werd op negenjarige leeftijd wereldberoemd. Eigenlijk alleen maar door waar ze zich op dat moment bevond: in haar dorp Trang Bang, terwijl dat werd gebombardeerd door een Zuid-Vietnamese bommenwerper. Ze vatte zelf vlam door de **napalm**, waardoor haar kleren verbrandden. Fotograaf Nick Ut maakte een foto toen ze zonder kleren de hoofdweg op kwam rennen. Die foto werd wereldberoemd en gaf een gezicht aan de Vietnamoorlog. Het 'Napalm-meisje' droeg bij aan het groeiende verzet tegen de oorlog. Ze zeggen niet voor niets dat een beeld meer zegt dan duizend woorden...

Bekijk de foto (zie bijlage 3, foto 1). Zoek achtergrondinformatie over de foto en beantwoord de volgende vragen:

- Waarom werd het dorp van Kim Phuc gebombardeerd? Leg kort in je eigen woorden uit waar de Vietnamoorlog over ging.
- Waarom groeide het verzet tegen de Vietnamoorlog toen mensen wereldwijd deze foto zagen?
- Wat voor emoties roept deze foto bij jou op?
- Hoe gaat het nu met Kim Phuc en Nick Ut? Zoek informatie over hen op op internet.

Later bleek dat een deel van de foto weggeknipt was. Bekijk nu de originele foto (bijlage 3, foto 2) en beantwoord de volgende vragen.

- Wat is het verschil tussen deze foto en de foto die beroemd werd?
- Waarom denk je dat de fotograaf ervoor koos om een stuk van de foto weg te knippen?
- Welk gevoel roept deze foto bij je op?
- Welke van de twee foto's geeft volgens jou het beste beeld van de werkelijkheid van dat moment?
- Kun je een recent voorbeeld verzinnen van een andere foto die gezicht gaf aan een ramp of conflict?

Verwerk je antwoorden in een presentatie. Laat beide foto's zien en vertel de rest van de klas kort over de achtergrond van deze foto's. Uit de presentatie moet duidelijk worden hoe jullie denken over het uitknippen van een stuk van deze foto. Beantwoord voor de conclusie de volgende vraag: is een foto een goede weergave van de werkelijkheid?

2. Hindoebeelden

Het hindoeïsme kent veruit de meeste beelden van alle grote godsdiensten. Niet zo gek, want het hindoeïsme kent ook de meeste goden, of deva's. Alle goden hebben verschillende vormen waarin ze worden afgebeeld: met hun eigen symbolen, hun eigen dier dat hen vervoert (vahana) en een vrouwelijke en mannelijke vorm.

- Zoek eerst een aantal goden op en maak een lijstje.
- Hoe gaat men in het hindoeïsme om met beelden van deze goden?
- Iedereen in de groep kiest een god of godin uit. Zoek informatie over deze god of godin en hoe hij of zij wordt afgebeeld en gesymboliseerd.
- Maak een poster waarop je de *deva* van jouw keuze presenteert. Wees creatief, maak gebruik van tekst en beeld (foto's, tekeningen, afbeeldingen) en wees zo volledig mogelijk. Uit je poster moet o.a. duidelijk worden wie deze god(in) is, waarvoor hij/zij staat, wat voor attributen hij/zij bij zich draagt, wat zijn/haar *vahana* is en wie zijn of haar mannen of vrouwen zijn.
- Bundel de posters van jullie groepje tot een brochure.

3. Cartoonrellen

In Denemarken verscheen op 30 september 2005 in dagblad *Jyllands-Posten* een serie van twaalf cartoons over de profeet Mohammed. Deze serie spotprenten leidde tot woede en verontwaardiging onder moslims in zowel Denemarken en West-Europa als moslimlanden, en vervolgens tot ophef en woede in de westerse wereld over die islamitische woede. In 2015 werd het Franse tijdschrift *Charlie Hebdo* het doelwit van een terroristische aanslag. Deze aanslag was een reactie op het publiceren van cartoons van de profeet Mohammed. Veel moslims vinden dat Mohammed niet mag worden afgebeeld; andere moslims vinden dat Mohammed niet op een afbeelding in verband mag worden gebracht met terrorisme.

- Verzamel krantenartikelen over deze twee incidenten en breng in kaart wat er gebeurde. Maak ook een overzicht van de reacties die deze twee incidenten wereldwijd teweegbrachten.
- Bundel een aantal artikelen in een krant, waarin je meerdere kanten belicht.
- Schrijf daarna een redactioneel artikel van 1 pagina over deze aanslagen. Dit artikel moet jullie krant samenvatten en inleiden. Bespreek hierin waarom het voor moslims zo gevoelig ligt om de profeet af te beelden, en waarom anderen juist zo fel het recht van meningsuiting gingen verdedigen naar aanleiding van deze rellen.
- Presenteer jullie krant aan de klas en geef nu ook onderbouwd jullie eigen mening: vinden jullie dat het maken en afdrucken van dit soort spotprenten moet kunnen of niet? Zit daar ook een grens aan?

4. Beeldenstorm

Tussen 1568 en 1648 werd er in Nederland een flinke godsdienststrijd gestreden, de Tachtigjarige Oorlog. De Beeldenstorm vond plaats in de aanloop naar deze oorlog. Je gaat onderzoek doen naar de Beeldenstorm en in kaart brengen wat er gebeurde. Je maakt

hiervoor een tijdlijn, waardoor anderen in één oogopslag de ontwikkelingen kunnen zien. Maak duidelijk welke gebeurtenissen religieus, sociaal-economisch of politiek waren.

- Lees je eerst in in de geschiedenis. Gebruik diverse websites en boeken als bronnen en naslagwerk.
- Maak de tijdlijn digitaal of op papier. Wees creatief en zorg dat hij er netjes en verzorgd uitziet.
- Beantwoord ten slotte samen de vraag: wat was de oorzaak van de Beeldenstorm?

5. Beeldvorming

In het tv-programma *Bureau Vooroordeel* trekken Frank Evenblij en Erik Dijkstra door het land om vooroordelen te ontkrachten en bevestigen. Welke vooroordelen leven er over bepaalde bevolkingsgroepen? En specifiek over ‘nieuwe’ Nederlanders? Wat klopt daarvan en wat niet? In deze opdracht gaan jullie net zoals Frank en Erik onderzoek doen naar ‘beeldvorming’. Beeldvorming is het ontstaan van een opvatting over (een groep) mensen. Dit kan zowel positief als negatief zijn. Een beeld over een bevolkingsgroep ontstaat vaak door berichten in de media, maar ook bijvoorbeeld door moppen en clichés.

- Eerst doe je onderzoek naar hoe het staat met jullie beeldvorming. Welke vooroordelen leven er bij jullie? Doe (individueel) de test op www.hokjestest.nl. Bespreek daarna in de groep jullie resultaten.
- Hebben jullie vooroordelen? Wat zijn die? Hoe denk je dat jullie aan die ideeën komen? Kies nu een vooroordeel uit waar jullie mee aan de slag gaan.
- Maak een eigen mini-reportage (max. 10 minuten) in de stijl van ‘Bureau Vooroordeel.’ Breng je eigen vooroordelen in beeld en ga op onderzoek uit wat hiervan klopt. Bekijk ter inspiratie een aflevering of aantal fragmenten terug van Bureau Vooroordeel.

<http://programma.vara.nl/bureausport/gemist/aflevering/datum/altijd>

6. Iconen

Kun je het goddelijke afbeelden? Daar is niet iedereen het over eens. Iconografen vinden in ieder geval van wel. In deze opdracht doe je onderzoek naar **iconen** uit de oosters-orthodoxe kerk, die vereerd worden. Aan het creëren van iconen zijn strikte regels verbonden. Met behulp van een powerpointpresentatie of prezi presenteert je je bevindingen. Beantwoord in elk geval de volgende vragen.

- Hoe wordt een icoon gemaakt?
- Geef in je eigen woorden een definitie van een icoon.
- Wat voor soort iconen zijn er?
- Wat mag men wel en niet met een icoon doen? Wat zijn de regels?
- Wat is het verschil tussen een icoon, een afbeelding of beeld van een heilige en de afbeelding van je idool? Zijn er ook overeenkomsten en zo ja, welke?
- Zijn er andere godsdiensten die beelden vereren zoals men dat doet bij iconen?
- Heeft een heiligenbeeld uit een andere religie eenzelfde status als een icoon?
- Waarom staan sommige christenen negatief tegenover het schilderen van iconen?
- Bezit een icoon iets goddelijks?

Afsluiting

Sluit het project af met een presentatie in de klas. Laat tijdens de presentatie zien hoe jullie je opdracht hebben aangepakt, hoe de taken zijn verdeeld en wat het resultaat is geworden. Benoem ook welke nieuwe dingen jullie geleerd hebben tijdens dit project.

Het project sluiten jullie als groep af met een presentatie voor de klas. Tijdens deze presentatie presenteren jullie per opdracht jullie eindproduct. Ook vertellen jullie wat je geleerd hebt. Maar niet alleen het eindresultaat is belangrijk. Ook de weg daarnaartoe. Tijdens de presentatie vertellen jullie hoe de opdrachten zijn verdeeld en hoe de samenwerking geweest is.

Vooraf hebben jullie de taken verdeeld en afspraken gemaakt. Jullie hebben een Plan van Aanpak opgesteld. Geef in het Plan van Aanpak aan of de taken zijn uitgevoerd zoals afgesproken was. Vul ook het evaluatieformulier in (zie bijlage 2).

Bijlage 1:

Plan van Aanpak

Opdracht	Wie?	Wat is het eindproduct?	Wanneer is het af?	Na afloop: Hoe is het gegaan?
Opdracht 1				
Opdracht 2				
Opdracht 3				
Opdracht 4				
Opdracht 5				
Opdracht 6				
Opdracht 7				

Bijlage 2

Evaluatieformulier				
Eigenschap		Goed	Af en toe	Slecht
Luisteren	Luisterden jullie naar elkaar			
Verantwoordelijkheid	Werden afspraken en taken goed uitgevoerd?			
Initiatief	Werden plannen of ideeën ook serieus genomen?			
Ruimte	Kreeg iedereen genoeg ruimte om iets te zeggen of te doen?			
Respect	Was iedereen even belangrijk?			
Waardering	Waardeerden jullie elkaar en werd dit ook tegen elkaar gezegd?			

Bijlage 3: Napalm-meisje

Foto 1

Foto 2

